







**Ս**մեն երկուարքի, ժամը 20-ին Փարիզի Սեն Լազար կայտանում «Է Ռեսո դյու կլյոր» բարեգործական ծառարանները տալ կերպուր են բաժանում անօրեաններին և ընչափություններին: Դայնի կառավերգու Կոյուղի հիմնած բարեգործական կազմակերպության կամավորները հերթերի մեջ վերջերս հաճախ նկատում են նաև հայ ընտանիքների և անհանների: Տնտեսական հմկարությունները երեւ սերնդի հայերի սիմբոլ են բռնել հարուս Արեմուտի տանող տարագործյան ծանիքան: Շատերն ընտել են Ֆրանսիան, որը մարդու իրավունքների հայրենին է, աշխարհի յորրորդ ստեսական երությունը: Ումանի իրենց ընակարանները փոխանակել են իննարիսի տուների հետ, մեծամասնությունը դիմել է ընդհատակյա կարգով նայն դեղու, Փարիզում, Կլամարում, Գոնսուում, Ավորովիլում գործող բարեգործական ծառարաններից յուրաքանչյուրում մշամղես կարելի է տեսնել մոտ 80 հայերի: Նրանց կարելի է տեսնել նաև Լիոնում և Մարսելում: Եվ սա սաոցալետան լոկ երեւացող մասն է:

լացնում է. «Նայեցել այս երեխաներին: Նրանք օր միայնակ են անցկացնում: Եթզ դուրս են զալիս, նրանք խղցրեղեն են հազուս են ուզում, բայց մենք չենք կարող որեւէ բան զենք»:

Սակայն այստեղ են հասել ոչ  
միայն աղլաւներ: Ոմանի 2-4 հազար  
դոլար են վճարել Յայաստանից մեկ-  
ներու համար: Զրոսաւրության գոր-  
ծակալուրյունների այդ զոհերը ոչ մի  
տեղ չեն գտնում իրենց նկարագրված  
էլյուրացն:

Տասը տարի առաջ Լիոնում հաս-  
տաշված Դասմիկ Բունիաբյանն ա-  
կանատես է եղել, թե ինչուս Իտա-  
լիայից Մեկնած երեք պատրուսների  
ուղեւորներ այս տարվա մայիսին իջել  
են Լիոնի կայարանում։ Նրանք երեւա-  
նից թույլ էին Ուկրաինա, որտեղ սահ-  
մանն անցկացնողները Իտալիայի այ-

Հայերը միայն ուզում են աշխատել, օրեւան ունենալ, սղառել եւ մասնակցել հաղթային կյանքին», ասում է «Եթ Ուստ ոյու կյոր» բարեգործական կազմակերպության կամավորներից մեկը՝ Սեղա Թուրխսայանը. Մի խնի ամիս առաջ նա տակերակությ համար հերթ կանգնած երի կողմով անցնելիս զարմանով լցոց հայերեն խոսակցություն: Մինչ զի օրս նա տագնադ է հնչեցնում թրանսահայ կազմակերպություններում եւ զարմանում է հայերենակիցների անշարժերությունից: Բանզի աղասան խնդրոյ հայ տարագիրների ներկայությունը վեճեր է հարուցել թրանսահայ համայնքում: Պետք է արդյոյն նրանց օգնել եւ այդդիսով խրախուսել արտազարքը: «Երանց օգնելը արտազարքի խրախուսում չէ: Սեկնելիս նրանք որեւէ մեկի կարծի-

# Հայ Տիրուաղքը Արք Տրանսիսիոն



Այսուհետաք պահանջվում է այս կազմության համար առաջ գործադրություն ուղարկել և այս գործադրությունը պահանջվում է այս կազմության համար առաջ գործադրություն ուղարկել և այս գործադրությունը

սահման անցկացնողներին, հաճախ վտանգի ենթակելով սեփական կյանքը։ Նրան չեն հասկանում, որ լավագույն կյանի խոստումները դատապահ են եղել։ Դայտնվելով Փարիզի նայերին, հայաստանցի տարագիրներից շատերը ակնկալում են ֆրանսահայերի առաջնորդությունը։

Ֆաշիստակայսության առաջնորդությունը:  
Նրանսիայի հայկական բարեգործական կազմակերպությունները վերջին գերեզնված են աշխատում: Մոռավորացեն մեկ տարի է, որ Նրանսիա են հասնում նոր ժմիջի տարագիրներ: «Սովորաբար մենք գործ ենք ունենում տարբեր դաշտերազմների առաջացրած տարագրության հետ: Բայց Հայաստանից, կովկասյան հանրապետություններից եւ Ռուսաստանից եկող ամբողջ ընտանիքների այս հոսքը, նրանց լիակատար ընլազրկությունը, անհույս վիճակը եւ դեգերումները մեզ հիշեցնում են 1920 թվականը, երբ այստեղ էին հաստի ցեղասպանությունից փրկված հայեր», ասում է հայկական բարեգործական կազմակերպություններից մեկի դատվո նախազահ Ռազմ Գազանճյանը: «Սոյանդի առաջացրած տարագրությանը հաջորդել է ժողովրդակարության հաստաման և մետեսական դժվարությունների հետ կարված տարագրությունը», ավելացնում է նույ:

ցագիր էին հայրայքել: «Սկզբում  
նրանի ոստիկանության ասացին, թե  
զբոսաշրջիկներ են: Բայց երբ հա-  
կացան, որ իրենց վերադառնելու են  
հրաշալիա, աղաստան խնդրեցին»,  
ուամում է նա:

Հայ տարագիրներից ունան փողքիկ խնայողություններ ունեն եւ կարդանանում են գոյատել։ Բայց կան նաև այնպիսիններ, որ եկել են ունկնով, կաղողը թեի տակ եւ աղբում են փողոցում։ Օրինակ, 60-ամյա մի կին Սոսկվայից Փարիզ է հասել ունկնով եւ աղա զնացնով, որդու հետ քամունքնով Վագոնի գուգարանում։ «Ոմանց աղբում են փողոցներում, գետնին դառկում ուրիշ անօրեւանների հետ կամ էլ գքաղեցնում են լի-կած շենքերի բնակարանները։ Ուրիշներն էլ դիմում են օգնության խնդրանով եւ գիշերային օրեւան ստանում», դարձարանում է կարողիկ լահանա ժիլբեր Լետնյանը։ «Տարագիր հայեց աւ տարբեր են մյուս անօրեւաններից, որոնք կը ված են երանիսան հասարակությունում»։

Ը լեն հարցնում, բայց խանի որ այս-  
տեղ են, հարկավոր է նրանց կեցու-  
թոյունը դարձնել առավել մարդկային  
եւ օժանդակել օրենքի սահմաննե-  
րում», գտնում է Լիոնի Դայ ավետա-  
րանչական եկեղեցու սոցիալական  
օգնության ծառայության աշխատա-  
կից Սարիջ Դալաջյանը։ Օգնության  
նորատակով հայկական թեմերի հիմ-  
նած հանճնախմբերը միավորում են  
ահանաների, հոգեբանների եւ սո-  
ցիալական օգնության աշխատա-  
կիցների, տարագիրներին դարզաբա-  
նում են ֆրանսիական օրենքները, ա-  
շակցում Վարչական մարմիններ դի-  
մոններին։ Դա շատ կարեւոր է մա-  
սնավական երկրի լեզուն շիմացողների  
համար։

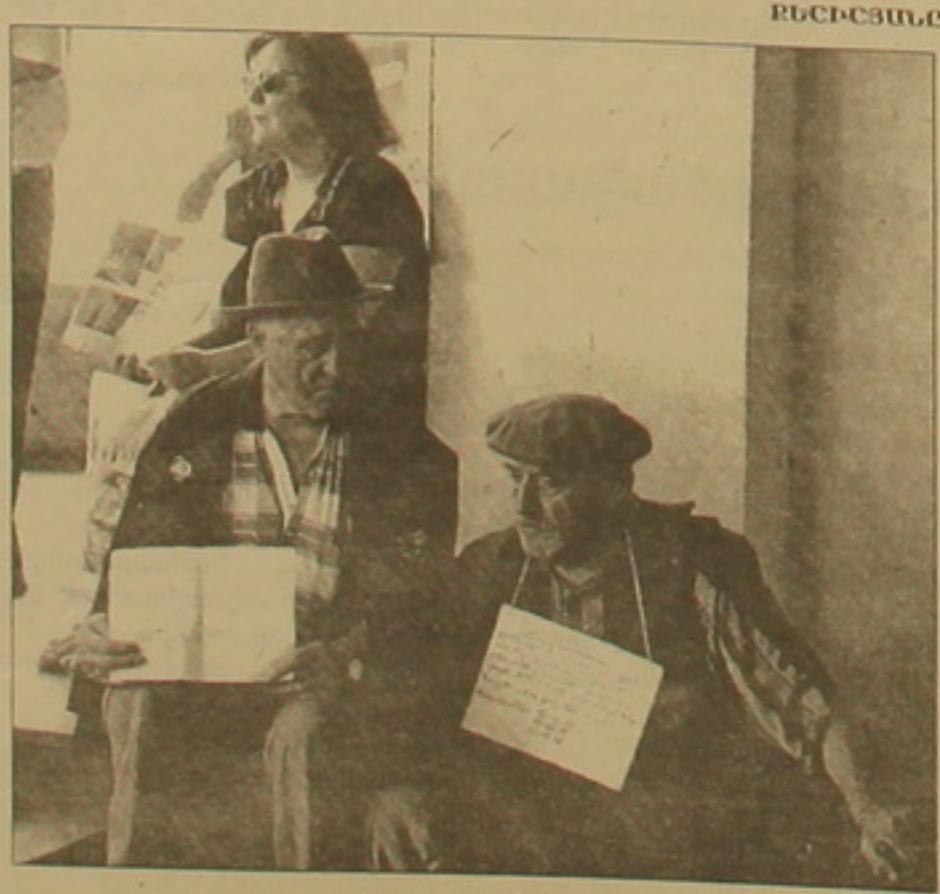
Փարհզում Յայ առափելական եկեղեցին հժկամությամբ է օգնում տարագիրներին։ Գյուտ արք. Խազգայշանն ասում է. «Դամայնը դեմ է Մարանց հասկացնի, որ դրամը փողոցներում լի աճում։ Դայաստանում աշխատելու ստեղծելու բազմարիվ նարավորություններ կան, բայց շատերը հույս ունեն աղյուս վաստակել առանց աշխատանքի»։ Ուրիշ աղյուսուց նա վկայակոչում է Խրանչիայի իշխանություններին, որոնք են Խրախուսում Տնտեսական Ծերպադարը։ Նման ժեսակետ արտահայտողները մոռանում են, որ հայ տարագիրները աղյուսան են խնդրում «օրինական» կարգով եւ կարու են ամայնի հոգեւոր առաջնորդների պարտաւում։ Առավելությամբ

Սար ամսին աշխատանին ընդհանուրությամբ հետո Սոցիալական օգնության հանձնախումբը մշակում է տարագիր-ներին օգնելու նոր ծերեւ: «Դարձան վեր է հայերին օգնել, որդեսզի նրանք մնան Հայաստանում: Ներկայումս մենք աշխատում ենք այդ ուղղությամբ», դարձաքանում է Բառու Գագանջյանը: Բայց ինչպես դա անել Հայաստանում համադաշտախան հաստարությունների ել առանձին մքնություն բացակայության դաշտամաններում:

Ըստ «Գրան Մամենի» ամսագրի  
դաշտասկ ՊԵՏՐՈՎ  
ԲԱՅԵՎԾԱՆ



Առցիալական օգնության համակարգից հաճախակի ռոպեն առօտեն



Տնտեսական ու Խաղաթական առկայունության գործությունները

Գիտնականները  
մեղադրում են  
«Մայքրոստֆրին»  
դասմությունը  
խեղաքյութելու  
փորձի մեջ

1944 թ. սկսած «ցեղաստանություն» բառը գործածում են ամենաշարքեր առիթներով՝ սկսած ֆաշիստական Գերմանիայի իրականացրած զանգվածային սոլանություններից, վեցացրած Ուլանդայում բությունների կողմից հութու ցեղախմբի նկամամբ գործված ոճիրով, բայց ոչ երբեք Առաջին համաշխարհայինի տարիներին Օսմանյան Թուրքիայի կողմից 1.5 մլն հայերի տեղահանման ու ոչնչացման առիթով: «Սայթրոսֆրի» հայտնի «Ենկարտա» հանրագիտարանն էլ վեցերս փորձում է օռու լցնել Յայկական եղեննը ժխտողների ջրաղացին, համոզված է եղենի ուսումնասիրնան ինսիհուութի գործադիր տնօրեն Յելեն Ֆեյջը (ի տարբերություն նախորդի, հանրագիտարանի վեցին, ճշգրտված տարբերակում նշվում է, որ Թուրքիի կառավարությունը ժխտում է, որ ցեղաստանությունը է իրականացրել):

1996 թ. «Ենկարտան» Ֆեյնին դատվիրում է զբէլ եղեռնին վերաբեր ըստ հոդվածի: Եյութում, որը հետազոյն ընդունվում եւ տպագրվում է Տեղ Եր գտել նաեւ 1,1 մլն հայերի ոչնչացման փաստը: Սակայն հունիսի վերջին Ֆեյնին խնդրում են ծեւակինել նյութը «դատվիրատուի դահանջներին» համադատախան, նման առաջադրանի ստացավ նաեւ «Դայաստան» հոդվածի հեղինակ: Չիկագոյի համալսարանի եւ ԱՄՆ Դարբուրի Միջիգանի համալսարանի խաղաքական հարցերի գիտնական Ուժար Գ. Ալեքսեև:

Ֆենից դահանջվում է Ծովառը  
Տեղեկացնել նաև մյուս կողմի  
Թուրքիայի կառավարության տեսա-  
կետի մասին, իսկ «Ենկարտայի» խմ-  
բագիր Ֆրանկ Սաննինգը բացատել  
է, որ դեմք է Եռվանությամբ նշել փաս-  
տը, սակայն հանել «ցեղասպանու-  
թյուն» բառը: Իր «ո՞վ կարող է հա-  
սաւ իմանալ ցեղասպանություն» եւ եր-  
կարգվածը, թե՝ ոչ։ Սաննինգը  
հայտնել է նաև, որ Թուրքիայի կա-  
ռավարությունը սղաօնացել է ծեր-  
բակալի «Մայրոսոնֆրի» աշխատա-  
կիցներին եւ արգելվ նենել ընկերու-  
թյան արտադրանի վրա: Թուրքական  
դեսպանատան աշխատակից Խամիկ  
Թանը այդ մեղադրանները «անա-  
սելիորեն ծիծաղաւարծ» է համարել,  
տեղեկացնելով, որ Երկու նամակ է  
հղել «Մայրոսոնֆրի» ղեկավարու-  
թյանը «ցեղասպանություն» բառը  
հանելու դահանջով, իսկ որ կառա-  
վարությունը «ցեղասպանություն» չի  
աշել եւ ուժի մեջ մտնելու պահին:

արել եւ ոչ մեկին չի սղառնացել»:  
«Ենկարտայի» խմբագիրները մեղ-  
մացել են միայն այն բանից հետո,  
երբ Ֆեյնն ու Սամին սղառնացել են  
չսորագրել ծեւախսեղված նյութերը  
եւ հրամարակայնորեն «Մայրոսնֆ-  
րին» մեղադրել գրավենության մեջ:  
Ի վերջո, նյութերում այնուամենայ-  
նիվ նույնականացնելու համար պահանջվու-  
թանը հրաժարվում է ընդունել «ցե-  
ղասղանություն իրազործելու»  
փաստը. սակայն օւս արեւմսյան

ազգեր դրանում չեն կասկածում:  
Եթ «Բրոնիլ»-ի բռքակիցն այս  
հարցով փորձեց խոսել «Ենկարտա-  
յի» խմբագիրների հետ. Ընկերությու-  
նից հայտնեցին, որ բոլորը արձա-  
կություն են, ավելացնելով, որ յուրա-  
մասն այս փաստ, նույնիսկ ցեղասպա-  
նությունը է.

Յությունը, եկալու կողմ ունի:  
Յայսի է դարձել նաև, որ Թուր-  
իա մուտք գործող «Ենկարտան» Յայ-  
կական եղենի մասին որեւ նշում  
չի դարձնակում:

**Ե**վրոպական եւկրներում  
նավային «քումը» չի  
հանդարտվում։ Վերլուծա-  
րանների կարծինով առաջիկա վեց  
ամիսներին (մինչեւ մարտ) համա-  
խարհային ուղևայում նավթի գնե-  
րը բարձ կլինեն, ենթադրվում է 30  
դոլար մեկ բարելի դիմաց։

Ի՞նչ գործողներ են բացրացնում  
նավթի գները: «Ատոն» ընկերության  
գլխավոր Վելուժաքան Սթիվն Պա-  
տրիուսին պահանջնաբառը՝ է եւ ու-

ԵՅՍԿԻՆ առանձնացնում է հիմնա-

առնելով, որ ասիական երկրները չափազանց բարձր բնական աճ ունեն, ՕՊԵԿի երկրները ստիլված կլիման ամեն տարի ավելացնել նավքի արդյունահանումն ու արտահանումը: Պատկերացրեմ միայն Չինաստանում եւ Ճնշկաստանում բնակչութ երկարգնի բնակչության 40 տոկոսից ավելին:

Ինչորեւ կարելի է կարգավորել  
(Ավագեցնել) նավթի զները համա-  
խարհային ռուկայում: Առաջին:

Եթ կազմում են 70 միջարդ տոննա) ցջափակումը: Սակայն ցջափակ ման վերացումը անհրաժեշտ է, բայց բավարար դայման չէ: Բանն այն է, որ իրաց եւս ՕՊԵԿ-ի անդամ է, իսկ ցջափակման ինը տարիներին Երա արտահանման հասանելիք մասնա բաժինը (լվուան) տրվել է հիմնակա նում Սառույան Արարիային: Այ սինթե, Վերջնական որոշումը ինչ լան ավել կամ դակա չափով նավթ արտահանել, Վերադահվում է

СПОРТ

# Ի՞նչ զործուստր են բարձրացնում նաևքի զւտը

Առաջիկա վեց սմիւնքին սև ուլյին քանչ կարծենա

կան երեքը: Սոազին նավը արդյունահանող երկրների կազմակերպությունը (ՕՊԵԿ), որը արտահանում է համաշխարհային ռուկայում վաճառվող նավթի 42-43 տոկոսը, գույն ֆիզիկալես գերեւ անկարող նավթի արդյունահանումը այնքան ավելացնել, որ իջնեն գները: Մոտագայում ՕՊԵԿ-ի անդամ միայն երեք երկրներ Սաումայան Արարիան, Շուվեյրը եւ Արաբական Միացյալ Էմիրությունները, ինարավորություն ունեն ավելացնել նավթարդյունահանման ծավալները: Ամբողջ աշխարհում նավթ արդյունահանող երկրների շարում առաջինը հենց Սաումայան Արարիան է օրական 8,6 մլն բարել (տական), որը գումարային տեսով կազմում է 250 մլն դոլար (օրական): Դամենատության համար նետն է Դայաստանի վեց ամսվա դեսական բյուջեն կազմում է 220 մլն դոլար: Նավթի համաշխարհային ռուկայում գները կայունանան (22-25 դոլար մեկ տականի դիմաց), եթե ՕՊԵԿ-ը արտահանումը ավելացնի եւս 1,2-1,5 մլն տակառով (օրական): Երկրորդ նավթային ճգնաժամի գլխավոր «մեղավորը» ԱՄՆ է, որն աշխարհի երկրներից ամենաշատ նավթ գնողն է: Այս տարի ԱՄՆ-ում դահլիճող նավթի դաշտաները անցյալ տարվա համեմատ դակաս են 12 տոկոսով: Պակասը լրացնելու նորագույն ԱՄՆ-ը ստիլված է խոռոր բանակներով նավթ գնել, այլադեմ ծմբան ամիսներին էներգետիկ ճգնաժամն անխուսափելի կլինի: Երրորդ, ստեղծված ճգնաժամի երկրորդ գլխավոր «մեղավորը» Ասիան է, ավելի ճիշտ Չինաստանը: 2000 թ. առաջին կիսամյակում նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ ասիական երկրները 600 հազար տական (օրական) ավելի նավթ են գնել, ընդ որում Չինաստանը 450 հազար տական (օրական): Դաշվի



նուն: Խոկ Խրամի նկատմամբ  
դաշտամիջոցները չեղյալ  
արելու դեղուում ամենաշա-  
ժի Սառույան Արարիան: Եր-  
ավքի գները հնարավոր է ի-  
(արդյօն ոչ թե միջազգային  
ում, այլ սղառող երկրնե-  
րե եվրոպական երկրների  
արություններն իշեցնեն զա-  
իի թենգինի Վրա դրված հար-  
կելի դարձ բացատրելու հա-  
են մեկ մասնավոր օրինակ:  
ական ընկերությունները մի-  
յին ուուկայում մեկ լիսր  
զնում են 100 դրամով (հայ  
ողին հասկանալի դարձնե-  
ար դրամն ենց որոյն ար-  
ավոր նետ), խոկ Վերամշա-  
հետ այն կաճառում են  
լին 800 դրամով: Վիեննա-  
դատեմբերի 10-11-ը կայացած  
երկրների 111-րդ նուարցա-  
սույան Արարիայի նավքի  
ար Ալի Նուայմին ննադա-  
ւուուի երկրներին նավքի  
ի Վրա ասդարբաշսական  
նունելու համար:

Վերլուծաբանների կարծիքով մինչեւ 2001 թ. մարտ ամիսը նապահի զները կողակիցանվեն 25-28 դոլարի սահմաններում մեկ տակառի դիմաց: «Ատոն» ընկերության գլխավոր Վերլուծաբան Մթիվն Դաշնեւսկին այսուհետ է մեկնաբանում Ռուսաստանին արված ՕՊԵԿի առաջարկը անդամակցել նավք արդյունահանող երկրների կազմակերպությանը. «Ռուսաստանի կառավարությունը չի ընդունի ՕՊԵԿի առաջարկը, որովհետեւ այդ դեմքում ստիղգած կլինի նախ իր նավթային բաղադականությունը համաձայնեցնել արարական երկրների բաղադականությանը, առաջ տարեկան վճարել անդամակցության վճարները»:

ԹԱԹՈՒՆ ՏԱԿԱՐՅԱՆ

ՄԵՐ ԱՄԹԵՐ ԵՆ ԿՈՒՏԱԿՎՈՒՄ Պարսից ծոցում

Դարձյալ նավթախառն վառողի հոս է զալիս Իրաֆ-Բուվեյք սահմանից: Բաղդադը կրկին Բուվեյքին մեղադրում է իր սահմանամերձ նավթը գողանալու մեջ, ինչտես արվեց նախան 1990 թ. օգոստոսը, երբ իրավան քանակը ներխուժեց իր հարավային հարեւանի տարածքը: Ի դատասխան Բաղդադի մեղադրանների, սեղմաբ-թերի 14-ին Փարիզում գՏնվող Շուվեյի նավթի նախարարը Իրաֆի իշխանություններին ամբաստանեց իրավիճակը սրելու մեջ, առաջ քազմի մասներն սղառնալով ասաց: «Սղառել մինչեւ հաջորդ ամիս, որովհետեւ միջազգային հանրությունը երկար չի լուրջու»: Անուշ այդ «հանրության» տակ կիմնականում քայլ է հասկանալ ԱՄՆ և Անգլիա: Իրենց հերքին Կահինգտոնն ու Լոն-

դունց չեն խորում այնովհսի լուրեր աշարժելուց, թե իր իրավյան օղուժը ոչ միայն թոփշազեր գոտին է խախտում, այլև Սառւայան Արարիայի օղային աշարժը: Նման հոգեբանական նախաղաւարաստումը կարող է հիբարանութել մի նորատակ առաջիկացում Երանի դեմ նախածեռնել ռազմական այնովհսի մեծածավալ նոր գործողություններ, որոնք ի վիճակի լինեն ծածկել Վահանգտոնի ծախությունները միջինարեւեսան խառապ խօսակըրպան ողքում:

Սաղդած Յուսեյնը զիշավորել է նախաների խորհրդի ժողովը Եւ հայտարարել, թե «անցանկալի է ծեռերը ծալած Աստել: Մեր ժողովուրդը կոչված է գործուն կերպով դաշտանելու Իրամ»: Նա հայտնել է նաև, որ Երկայնում հազարամու կամավորներ են վարժվում, որդեսազի երկիրը դաշտանեն «արտահին որեւէ ազրեսիայից»:

Զի բացավում, որ ԱՄՆ-ը եւ Բրիտանիան Սաղդամ Հուսեյնի այդ հուսահարական հայտարարությունները ներկայացնեն իրեւ «սղանալի հարեւաններին» եւ օգտագործեն որդես առիթ նոր եւ ավելի դաժան զորքություններ վերսկսելու համար, որոնք կարող են որակադիւնք սարքեր լինել նախորդներից:

Հանրապետականները սենատորական ընտրություններում անդեմ ՈՒԿ և աշխոյից ավելի լավ թեկնածու չեն գտել: 42-ամյա Լացիոն Նյու Յորքի առողջապահության բաժնում ըջաններից մեկի՝ Լոնգ Այլենդի կոնցրեսականն է, հայտնի է որ նիս լավ ամուսին եւ հայր: Բայց Նյու Յորքից դուրս նրան չեն ծանալում: Լացիոն փորձում է զրադեցնել նախարարին նահանգային Ռուդոլֆ Զուլիհանի արքորդ, որը հեռացավ իր ամուսական անհավատարմության բացայցումից հետո եւ, բացի դրանից, ազգանակազեղին նաղկեղ ունի:

Լացիոն ստիլված է նյույորքիներին համոզել, թե կկարողանա նրանց արժանվույն ներկայացնել Սենատում: Վեցին հարցումների համարյան, նա ընտրություններում կսահանակարից փորեհնչ դակաս բվով կեներ: Լացիոնի նախարարներն ԱՄՆ աղքած իշալացիներ են: Նա հղարանում է, որ ինչը բնիկ նյույորքի է: Դեռ, հեռուստաբանավեճի ընթաց-

հատկացնում Լացիոյի ընտրաբավկին:  
Նյու Յորքի նահանգի սենատոր  
ընտրվելը միշտ է դժվար է եղել: Ա-  
վանաբարար այնտեղ ուժեղ են դեմոկ-  
րատները, քայլ առաջիկա ընտրու-  
թյուններն անկանխատեսելի են, մա-  
սնավաճան Նյու Յորքի արվարձաններում  
եւ նահանգի հյուսիսում: Բնակ-  
չության 12 տոկոսը հրեաներ են, ուս-  
տի երկու թեկնածուներն էլ սիրածա-  
հում են նրանց, դահանջելով, որ  
երուսաղեմը հօջակվի Խորայելի մայ-  
րաւաղաք: Քինը Սույն Սույն սնից  
հետեւում եր կնոց բանավեճին, որի ա-  
վարտից հետո դրական զնահատական  
էվեց նրա ելույթին: Նախագահը  
նաեւ փորձում է դեմոկրատների նյու-  
թական միջոցներով ֆինանսավորել  
կնոց ընտրաբավկը: Քայլ նա հասկա-  
նում է, որ Ճիւարիի ընտրությունը կըն-  
դալվի ավելի շատ որոշես Քիլի մեղ-  
երի բավուրյուն:

U. U.

m., p.

20-րդ դարի առաջին կեսի ավարիացի նշանակուր գրող Ֆրանց Վեբելը՝ եվրոպական գրականության ուժը լավագույն ներկայացուցիչներից է, ինչորիսի հիմքական, Ուլանը, Սանը, Ֆեյխտվանգերը, Ռիկեն, Քիշը, Ֆյունքերը եւ այլի:

Ծնվել է 1890 թ. Կիբեռնայում, հարուստ գործարանաշիրոջ ընտանիքում: Չցանկանալով շարունակել իր զորքը, նա բողոքում է հայրական տունը եւ փորձում լրացնել ուսումը՝ Պրահայի, Լայտցիգի, Դամբրուգի համալսարաններում: Գրական ասլաբարեզ է իցել որդես բանասեղծ, անցել ստեղծագործական քարդ ճանապարհ Եվրոպի միջամից Միջեւ ուսակցությունների առաջին ժողովա-

# Անգնահաստիլիք զանց հայերին համար

Գրանց Վեբքույզի ծննդյան 110-ամյակը



ծուն հրատարակել է 1911 թ. «Աշխարհի բարեկամը» խորագրով, այնուհետև՝ «Մենք կան», «Բարեկամը բարեկամի համար» ժողովածուները, որոնցով Վերֆելը սահմանեց իր գրական հավատամիջը հավաք բարու եւ մարդու նկատմամբ, մարդկանց ծառայելու ցանկություն, դասերազի դեմ ուղղված զայրույթի դրսեւում։ Բացի բանասեղծություններից, գրել է դրամաներ, ակնարկներ ու խոհագրություններ, վեպեր ու էսսեներ, եւ բոլոր այդ ժանրերում ասել է իր խոսիք. բողել իր արտասովոր անհատականությունը. իր որոնող խառնվածքը՝ Գրել է «Տրոյայի կանայք», «Սարդ հայելու միջից» դրամաները, «Ոչ թե սովորող, այլ սովանվածն է մեղավոր», «Ուսումնակիցները», «Վերդի», «Քաղինու մահը» վեպերը եւ այլ գործեր, որտեղ զերն սեր ու կարեկցանի կա տառապած մարդու նեատմամբ։

Ինչուս ամեն մի արվեստագեց, որ ջանում է սեփական ճակատագրով ընթօննել իր ժամանակը, իր ստեղծագործական անհատականությամբ անցյալը կառել աղագային, Վերֆելը նույնությունները և իր վերելքները: Այդ վերելքը նրա «Սուսա լեռան բառատուն օրը» վեմն է, որն անմահացրեց նրան:

Վերի ստեղծման առիջը եղել է 1929 թ. Վերֆել ամուսինների Արեւադարձ ճամփորդությունը։ Դամասկոսում նրան այցելուն են գորգարգործական ֆարիկա, այստեղ տեսնում են Եղիսաբետի մազադրութ եղած, կոտորածի սարսափին այլերում սառած հայ Երիխանների։ Տես Վերֆելն իր «Իմ կյանք» հուշագրությունների գրքում մանրա մասն Նկարագրութ է իրենց տեսանքը. «Դայտնվեց գործարանաեր

«Մուսա լեռան հառասուն օր»  
վեռի հիմքում ընկած է Մուսա լե-  
ռան հերթամատը 1915 թվակա-  
նին, երբ լեռան աղյափինած մի-  
բուժ հայեր գենցը ծեռներին դաշ-  
դանում են ժողովրդի կյանքը, դա-  
շիվն ու ազատությունը Երիտրութա-  
կան դահճներից. Վեռի կառուց  
վածքային գարգացման հիմքում ըն-  
կած է բռնության դեմ ժողովրդի  
անձնութաց դայլարի դատմական  
դրցեսը. Վեռի հերթաները ոչ  
միայն դիմադրության դեկազա-  
ներն են, այլև մատուռականներ  
շարքային մարտիկներ, դատանիներ  
կանայի, որոնք կողմ-կողմի կովուն  
ին իրենց հայրերի ու ամուսինների  
հետ:

Իր նամակներից մեկում Վերֆելը

## Փաստը վկայում է ն

Վերջերս Լու Անժելեսի 13-րդ ալիքով ցուցադրվեց «Մոռացված ցեղասպանություն» փաստավակերագրական ֆիլմը: Սցենարի հեղինակ եւ սեֆիստ **Զ** Սայմի Հակոբյանը եւ նեկ անզամ ողջ աշխարհի ուսադրությունը հրավիրեց 1915 թ. Օսմանյան Թուրքիա դեսության ներուու 1,5 մլն հայ ազգաբնակչության նկատմամբ գործված արյունու ոճը:

Վրա:  
Ֆիլիմի նյութը այն ողբերգությունն է, որ խաղարկվեց Արեւամյան Դայա-  
տանում, երբ քուրտերի առաջնոր-  
թալիքար փառան հրաման արձա-  
կեց. «Կառավարությունը վճռել  
ընացնել Թուրքիայի տարածու-  
ալորդ քոլոր հայերին: Ետք արելու-  
նից քարձ քոլոր հայերին հօսի ու-  
ղափառ դուս եւ կոտորել»: Տեղի ու-  
նեցած ներկայացվում է փաստեր-  
եւ փաստաթղթերով, որոնք սեժիսու-

բական արխիվներից, անհատական հավաքածուներից եւ ճշգրիտ դասընթաց:

Կարող են տեսնել, թե ինչ է կատարվում Եղեռնի նախօրյակին Խարբերդում, ինչողև էին հայերին սներից հում իր ավելի աղափով վայր տեղափոխելու նոյաբակով. Կարող են տեսնել լուսանկարներից նայող գեղեցիկ հայկական դեմքեր ու ընտանիներ, որոնք ժամեր անց դիմի մորքվեն բուր ու Խուրդ բարբառների ծերուով: Կարող են տեսնել նույն օրերին ամերիկյան թերթերում տպագրված զգայացունց նյութեր. «Խեղողվեց 10.000 հայ», կամ «Թուրքեր վճռել են Եկրի երեսից ընացնել հայերին», որոնք սակայն բաղակար աշխարհը անուշարդության մասնեց:

Ֆիլմում կան նաև ամերիկացի եգեռանացի դիվանազեսների Վկայություններ, հարցագրույցներ Դան

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ  
The Armenian Mirror Spectator

# Երեւանի դրամատիկականը բացէց նոր թատրոնաշանը

Եթե ասենք, որ նախորդ օրը սեղման  
թիվ 14-ին, տու բատրոնի աշխա-  
տողների եւ բատեասեների Խամար,  
բոլ ընալ վերանքարձ չինչի: Այս, տու  
եւ, գոնեն Երևանի Դաշյա Ղափլանյա-  
նի անզան դրամահիկական բատրոնի  
համար: Իերպական բատեաշըջանի  
բացումն եւ: Ներկայացվում էր Պետք  
Չեյռունցյանի «Հիսուս Նազովեցին  
եւ նրա Երկրորդ աւակերտը» դիեսը,  
որը բատրոնի վերջին աշխատանքներից  
մեկն է, եւ որի բժմելը կայացավ մեկ  
տարի առաջ: Տոնական այս օրը դիե-  
սի հեղինակին եւ բատրոնի կոլեկտի-  
վին ընդուհավորելու եւ եկել փոխվա-  
ղաբարեց Կամո Մելիքանը: Խոչ Երեկա-  
յացումը սկսվելուց միշ առաջ եկավ  
նաեւ ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մար-  
գարյանը: Նա ոչ միայն դիետց Երեկա-  
յացումը, այլեւ հանդիմեց բատրոնի  
դեկավարության, Երեկայացման մա-  
սնակիցների, բոլոր արժիսների հետ:  
Թատրոնի կոլեկտիվին ոգեւորեցին  
Վարչապետի խոսները: Մնում է հոյս  
ունենալ, որ կառավարության դեկա-  
վարը հնարավորություններ կգտնի

A black and white photograph showing a man in a dark suit and tie being interviewed by a woman in a light-colored jacket. The man is facing the camera, while the woman, seen from the side, holds a microphone towards him. The background is dark and textured.

Գիոր-ինչ է Տեղու այսովոհի հրաշալի  
Ներկայացման մասնակիցներին:

ՏԵՂՄԱՆԱԿԱՐԵՐԸ  
ՈՐՔԵՐԸ ԲԱԼԱՌԵՐԸ



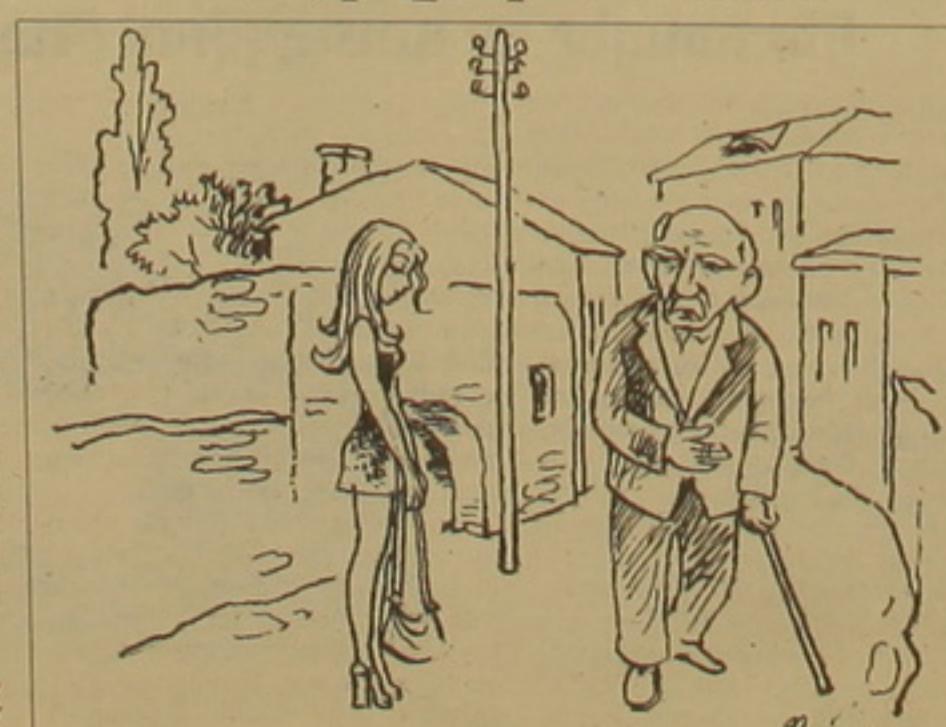
**«Արվեստ կրկրող կրոն է», ասում է  
Իրանի դեսպանը**



ցահանդեսն է: Առաջինը եղել է Իրանի կանանց կյանի Վերաբերյալ, Երևանու ճարտարապետական հուշահամալիրները:

բարձրաստիճան այլ հյութեր: Իւանցի  
Ակարխների 60 ստեղծագործություն-  
ներ Ազգային դասկերարակում կցու-  
ցաղըվեն մինչեւ սեպտեմբերի 21-ը:

«... E h, hūs orh huuuuf ...»

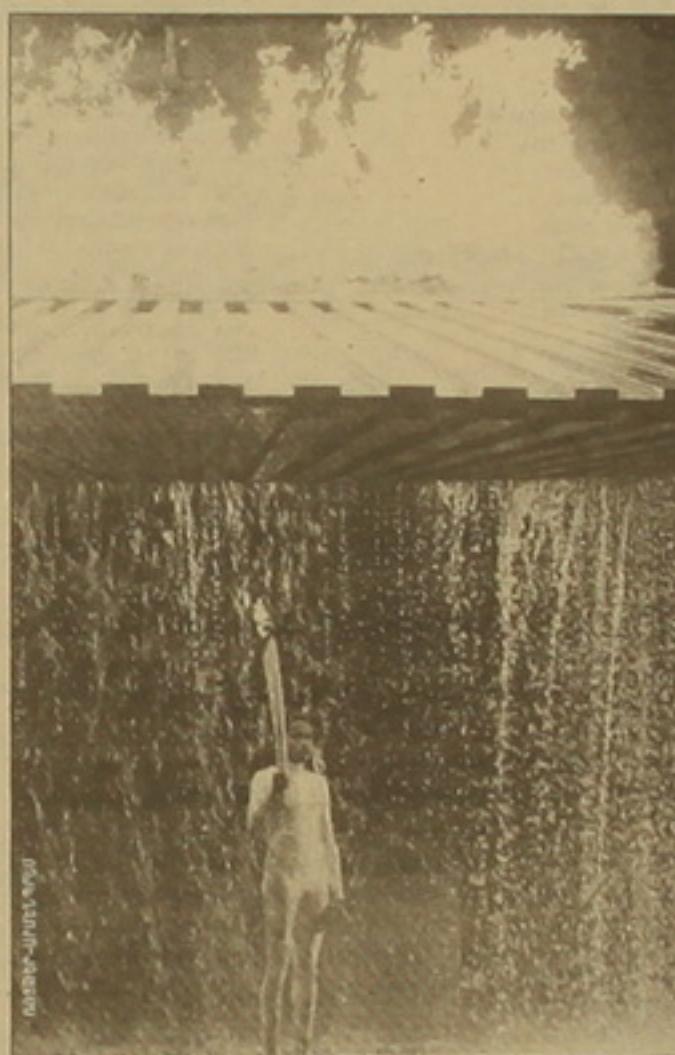


# Օլիմտիադայի զանը Վարչեց

Երեկ Սիհմեյում կայացավ 27-րդ Օլիմպիական խաղերի բացման հանդիսավոր արարողությունը:

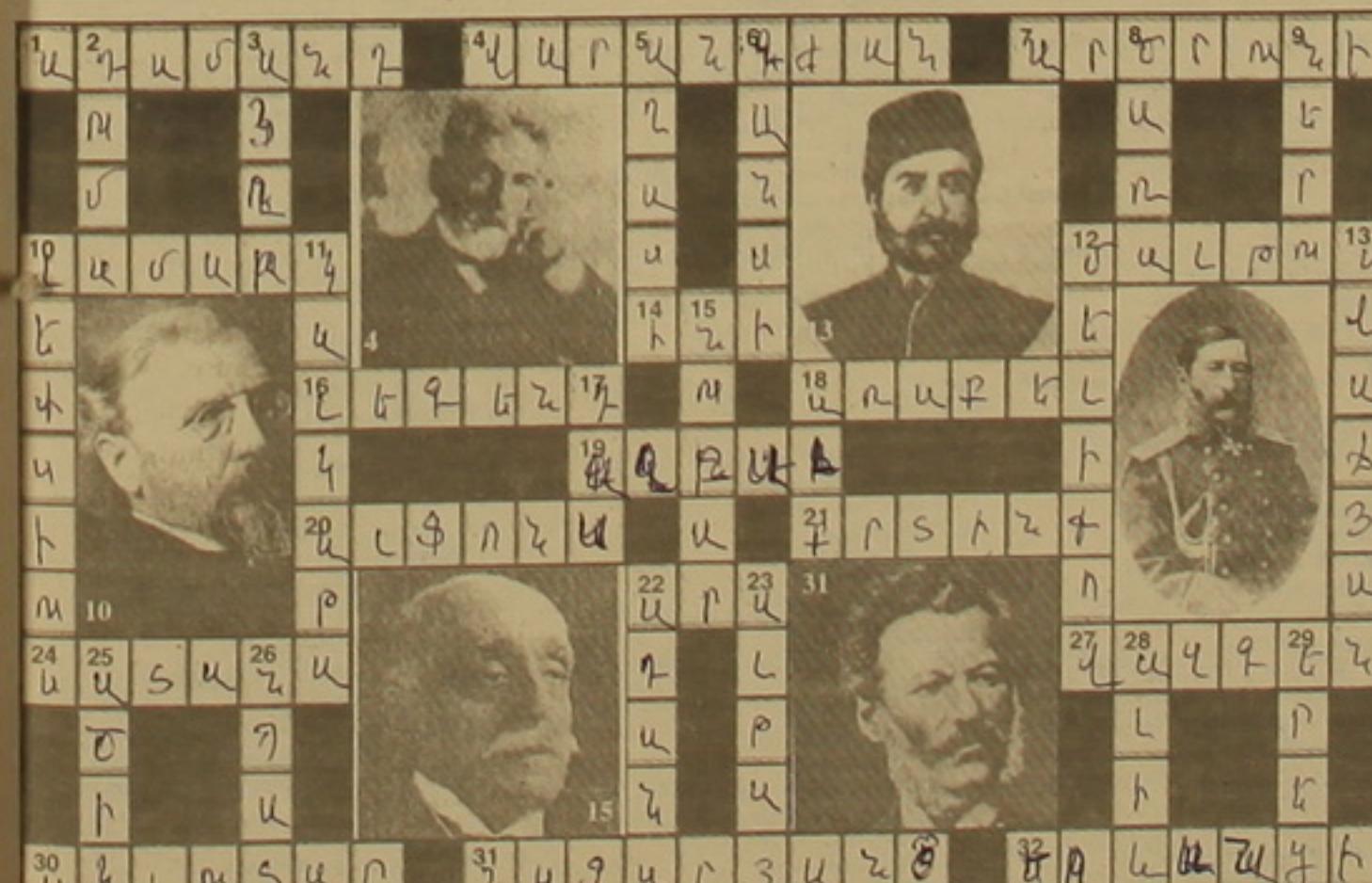
Բացնան արարողությունը ցամ իմաստի եր ու գեղեցիկ: Տեղական ժամանակով ժամը 19:00-ին Օլիմպիական մարզադաշտ մտան 120 ծիավորներ, որոնք դրուեցին օլիմպիական օդական կազմեցին: Դնչեց տարբերակների ներկայացուցիչներից կազմված նվազախմբի երաժշտությունը: Տիբունաներում երեացին Ավստրալիայի դեկավարը գեներալ-նահանգադես, որը Ռիչարդ Պատրիկ Դինը եւ Միջազգային օլիմպիական կոմիտե նախագահ, մարկիզ Խուան Անտոնիո Սանտանչը: Նշանակուեցուի Զույհա Էնրոնին կատարեց Ավստրալիայի տեսական օրիներգը, որին ծայնակցում եր 110 հազարանոց մարզադաշտը: Անմիջապես իր ելույթը սկսեց Սիդնեյի սիմֆոնիկ նվազախումբը: Սիդնեյ Յանգի գլխավորությամբ: Առաջ կենտրոնական աստղաեզրը հայտնվեց փոթրիկ աղջնակը, որը խորհրդանուում էր աղազան: Այսեղից ծայր առավ գեղեցիկ թատերականացված ներկայացումը: Պատերվեցին օվկիանոսը, ջրաշխարհը, որը ցամ կարեւոր տեղ ունի ավստրալիացու կյանում: Սարգաղացի կանաչ զորքի վրա գեղարվեստական խճերը ներկայացրին տարբերականացների մշակույթները: Ցամ տակուիչի էր 20 երկների 2 հազար երաժշտություն կազմված նվազախմբի ելույթը:

Այսուհետեւ սկսվեց մարզական ժերթը: Հերթով մարզադաշտ մասն 199 երկների դասվիրակները: Ավանդույթի հանձնածայն, ժերթը գլխավորում էին Օլիմպիական խաղերի հայրենինի Հունաստանի ներկայացուցիչները, Նանց հացորդեցին, ըստ այբենական կարգի, մյուս հավաքական-ները: Իհարկե, մեր մարզատեներն անհամբեռությամբ էին սղասում Հայաստանի հավաքականին: 9-րդ մարզադաշտ մասն մեր դասվիրակները դրույկակիր, հունահոմեական ոճի ընթիւ, ծանրաւային Հայկազ Գալսյանի գլխավորությամբ: Մարզական դասվիրակությունների ժերթը եղափակեցին, նույնութեա ըստ ավանդույթի, տան-ժերթը Ավտորախայի ներկայացուցիչները:



ՍՕԿ-ի նախագահ Խուան Անտոնիո Սամարանջը ընդունակալություն հայտնեց ավտուալիացիներին լավ ընդունակության համար, բոլոր նրանց, ովքեր աջակցել են խաղաղի կազմակերպմանը, ասաց, որ հարգում է Երևանի ժամանակակիցների սովորույթը: Դրա Սամարանջը նշեց, որ Օլիմպիական շարժումը մարդկային մշակույթի մի մաս է: ՍՕԿ-ի նախագահն այնուհետեւ ծայրը սկսեց Ավտուալիայի գեներալ-նահանգային Ռիխան Պատրիկ Դինին որո 27-ր օգոստին կառավարության նախարարության վազման

Եղիշների կատարմամբ հնչեց Խաղերի հիմնը: Սիդնեյի Օլիմպիական խաղերի կազմկոմիտեի նախագահ Մայք Սայթը, դիմելով ներկաներին, ասաց. «Այսեղի բուօն ռեակցիան ցույց է տալիս, թե ինչորս են Վերաբրկում մարզիկներին: Մենք, իհարկե, ցավելու են ավատակացիների համար, քայլ չկարծեմ, թե մեր սրերում տեղ է ունենալ համար մասնակի Օլիմպիական խաղեր»:



— 1 —

OpenSubtitles

**Աւղահայաց**  
1. Կուտոյ; 2. Shaw; 3. «Ասլանով»; 4. Զահան; 5. Մարաքոն;  
6. Ղվին; 7. Կարաբ; 12. Բուսակեր; 13. Ֆարանյե; 15. Ամարա-  
16. Վարան; 17. Բանակ; 18. Ծիլք; 22. Թարավան; 23. Փայ-  
ածու; 24. Քովսեփ; 26. Սանրութ; 27. Օսակա; 28. Հայս; 30.  
Գործ:



፩፲፭

## Առջեւում են Սամփրասը և Շինգիսը

Դաստիարակվել են դրոֆեսիոնարքենիստների ասոցիացիայի դասակարգման հերթական ցուցակները:

ԱՄՆ-ի բաց առաջնությունը զգալի փոփոխություններ մշցեց Տղամարդկանց ցուցակում։ Այս այժմ պիտի քանի ու ամերիկացի Փիլ Սամփրասը՝ *“I swear by you, I swear by you”* տակ համար է ամերիկացի կանց հոգի վերաբերյալ առաջնությունը և առաջնությունը կանց ցուցակի վերին հորիզոնական ներում փոփոխություններ չկան։

Ներկայացնում են դասկարգման ցուցակի առաջին խան թէնիսիս-թէնիսուիկներին եւ նրանց վարկանիւ շային միավորները:

ՏԵՂԱՐԿԻ

1. Փիք Սամփրաս (ԱՄՆ)՝ 637, 2.  
Գուտսավո Կուերտեն (Բրազիլիա)՝ 623,  
3. Սարաս Սաֆին (Ռուսաստան)՝ 615,  
4. Սագնուս Նորման (Շվեյցարիա)՝ 586,  
5. Լեյսոն Ջոնիք (Ավստրալիա)՝ 435,  
6. Ավելս Կուրտէսսա (Իսպանիա)՝ 422,  
7. Անդրե Աղասի (ԱՄՆ)՝ 418, 8. Թո-  
մաս Էնիվիսը (Շվեյցարիա)՝ 402, 9. ԵՎ-  
գենի Կաֆենհակով (Ռուսաստան)՝ 392,  
10. Թիմ Ջենման (Անգլիա)՝ 321, 11.  
Խուան Կառլոս Ֆերտո (Իսպանիա)՝  
310, 12. Ֆրանկ Ալիկարի (Արգենտի-  
նա)՝ 296, 13. Սերժիկ Պիուլին (Ֆրան-  
սիա)՝ 282, 14. Պատրիկ Ռաքբեր  
(Ավստրալիա)՝ 250, 15. Մարկ Ֆիլ-  
տրուսիս (Ավստրալիա)՝ 248, 16. Մա-  
րիան Պուերտա (Արգենտինա)՝ 244, 17.  
Ուեյն Ֆերտյա (ՀԱՅ)՝ 239, 18. Նիկո-  
լաս Կիթեր (Գերմանիա)՝ 230, 19. Յու-  
նոս է Այնաուի (Մարոկո)՝ 210, 20.  
Առն Կլեման (Ֆրանսիա)՝ 206 միա-  
մոր:

4336, 4. Մերի Պիրո (Ֆրանսիա)՝ 3119,  
5. Մոնիկա Սելես (ԱՄՆ)՝ 2985, 6. Կու-  
լիտա Սարտինես (Իսպանիա)՝ 2719, 7.  
Նատալի Տոզյա (Ֆրանսիա)՝ 2490, 8.  
Սերենա Ուիլյամս (ԱՄՆ)՝ 2055, 9. Ա-  
րանտա Սանչես-Վիկարիո (Իսպանիա)՝  
1996, 10. Անկե Շուբեր (Գերմանիա)՝  
1964, 11. Սանդրին Շեսյու (Ֆրան-  
սիա)՝ 1897, 12. Ամանդա Կյորցեր  
(ՀԱՅ)՝ 1704, 13. Աննա Կուտնիկովա  
(Ռուսաստան)՝ 1661, 14. Դոմինիկ Վան  
Ռուս (Բելգիա)՝ 1579, 15. Ամելի Սո-  
ւեսմոն (Ֆրանսիա)՝ 1560, 16. Չանդա  
Ռութին (ԱՄՆ)՝ 1494, 17. Ելենա Շե-  
մենտեա (Ռուսաստան)՝ 1467, 18. Զե-  
նիֆեր Կամրիասի (ԱՄՆ)՝ 1379, 19. Է-  
մի Ֆրեզեր (ԱՄՆ)՝ 1261, 20. Ժյուլ Ա-

କ୍ଷମିତା

1. Մարտին Դինօկիս (Ծվեյցարիա) 5684, 2. Լինզու Դեւենորս (ԱՄՆ) 5414, 3. Վենուս Ուիլամս (ԱՄՆ)

Բաժինը վարում է  
ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ



# ԱՐԵԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽՍԹՈՔԱԾ

ՑԱՏ ԼՈՒՅԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՇԲԱՆԸ ԵՎ ԱՊԱԶԻԿ  
ԵՐԿՈՒՏՏԱԲԹ ԱՊԱԶԻԿ ՆԵՐԿԱՅԱՅՆԵԼՈՎ «ԱԶ»-Ի  
ԿԱՌԱՋԱՅԱՅՆ ԱՎԱՋ ԵՎ ԱՌԱՋ ԱՌԵՔԵՐԿՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

Querubim



[www.IBM.com](http://www.IBM.com)

Իսմայիլ Ջեմ. Առաջին անգամ  
Հայության ՄԱԿ-ի ամբիոնից  
մեղարքեց Թուրքիային

ԱՆԿԱՐԱ. 15 ՄԵԴԻՏԵՐԵՐ. ՆՈՅԵՆ  
ՏՄՈՒԹԻՒԹԻՒՆ. Թուրքիայի արզութնախա-  
ւար ԽՄԱՀԻ ՁԵՅՑ «ՄԻԼԻՋԵՐ»-ին  
ՏՎԱԾ ԽԱՐԳՎԱՐՊՐԵՍՈՎՄ ԱՆԴՐԱԴՐ-  
ԺԵԼ Է ԴԱՅԵ ԳԵՂԱՍՊԵՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ճ-  
ՆԱՅՄԱՅԻ ՕՐԻՆԱԳԾԻՆ. Այն ԽԱՐԳԻՆ,  
ՔԵ ԱՐԴՅՈՒ ՔԼԻՆՔՈՆԻ ԶԱՆՏԵՐԸ ԲԱՎԱ-  
ՐԱՐ ԵՆ ՕՐԻՆԱԳԾԻ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԸ ԿԱՆ-  
ԽԵԼՈՒ ԽԱՆՐ, ՆԱ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ Է.  
«ՔԼԻՆՔՈՆՅԱՆ ՎԱՐԺԱԿԱԳԾԻ ԽԱԿԱ-  
ԴԵՍ ԶԳՏՈՒՄ Է ՎԱԳԵԼԻ ԳՐՈՇՆԹԱՑԻ  
ՎՐ: Այս մասին ՔԼԻՆՔՈՆԸ ԽԱՏԱԿՈ-  
ՐԵՆ ասել է ԹՈՒՐԻՒԹԻՒՆ ԱՐԴԱՎԱԿԻ  
ՄԵՋԵՐԻ հետ ԽԱՆԴԻԼՄԱՆ ԺԱՄԱ-  
ՆԱԿ: Օլբայթը նույն ասաց ինձ:  
ԲԱՎԱԿԱՆ Է ԴԱ, ՔԵ Ոչ, հետ կտե-  
ՄԵՆ: Դայաստան աստիճանաբար  
ուժեղացնում է ճնուում: Մենի դա  
ԽԱՏԱԿ ՏԵՍՆՈՒՄ Եմ: Այս անտեղի մե-  
ղադրանները ոչ միայն արտելի  
ԽԱՅԵՐԻ, այլև ԽԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ՎԱ-  
ՐԺԱԿԱԳԾԻ կողմից են հնչեցվում: Ա-  
ՌԱՋԻՆ անզամ Դայաստանի նախա-  
գահը ՄԱԿ-Ի ամքինից Թուրիւթիւն  
ՄԵԴԱՂԵԼՈՒ ԽԱՆՐԱԾԿՈՒԹՅՈՒՆ ու-  
նեցավ: Ըստ ՁԵՅԻ, Դայաստանը ցե-  
ղասպանության ԽԱՐԳԻ միջազգա-  
ՆԱԳՆԱՆ ճանաղահով ծածկել է իր  
ՄԵԴԱՂԵԼ ՏՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆ: Դայա-  
ստանի ՏԵՍՏՈՒԹՅՈՒՆ ծան ՎԻՃԱ-  
ԿՈՒՄ է Դայաստան ու արտելի ԽԱ-

«Ա նախարարությունը հերթում է  
Նամիկ Աբասովի անհերթը  
տնդումներ

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՄԵԴԻՍԵՐԵՐ. ՄԱՍԻՐ. ԱՅԵ-  
ՏԵՍՔԵՐԻ 15-ԻՆ Հայաստանի ազգա-  
յին անվանգության նախարարու-  
թյունը հերթև է Աղրեջանի ազգա-  
յին անվանգության նախարար Նա-  
խարար Արատիկի ղեղումներն իր Հա-  
յաստանում գերության մեջ գտնվող,  
Աղրեջանի 783 խղաֆացիների մա-  
սին:

«Սարդի» թղթակցի հետ գրույցի ժամանակ Հայաստանի ազգային անվտանգության նախարարի տեղակալ Գորիկ Յակոբյանը հայտարարեց որ Արատովի խոսելու «չեն համարա տասխանում իրականության»:

Անդամների հավատքը այս:

**ACBA** բանկը տրամադրում է վարկեր՝ առևտրի արտադրական կամ ծառայությունների մատուցման ոլորտում գործունեարյուն իրականացնող անեատ ձեռներեցներին և մասնավոր ձեռնարկություններին: Վարկերը տրամադրվում են դրամով, մինչև 18 ամիս ժամկետով:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմեք  
ACBA բանկ ք.Երևան, Բայրոնի 1  
հեռ. 56 58 58 / 52 51 42



## Грамота генерал-губернатора